

УДК: 378.013+371.2+4.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВНЗ

О.О. Карпова
ОНЕУ, Одеса

Інтеграція України до Європейського Союзу та розширення міжнародних

зв'язків ставлять нові вимоги до рівня професійної підготовки студентів вищих економічних навчальних закладів. Усе більше уваги приділяється вивченню іноземних мов, оскільки іноземні мови є необхідною складовою розвитку міжнародних відносин, культурного обміну між представниками різних країн, обміну інформацією та проведення наукових конференцій. До випускників економічних ВНЗ ставляться нові вимоги щодо володіння іноземними мовами. Потреба сучасного суспільства у спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою у побутовій та професійній діяльності, зумовлює необхідність пошуку нових ідей та педагогічних технологій для вирішення проблеми інтенсифікації навчання іноземних мов.

Сучасну модель навчання складно уявити без використання новітніх технологій навчання англійської мови – без використання

мультимедійних засобів навчання та мультимедійних технологій навчання.

Актуальність дослідження проблеми навчання іноземної мови засобами мультимедійних технологій зумовлена соціальними потребами в економістах з високим професійним рівнем знань англійської мови, що, у свою чергу, вимагає вивчення процесу активізації навчання іноземної мови студентів економічного профілю.

Проведений аналіз наукової літератури, присвяченої проблемам використання мультимедійних технологій у навчанні іноземної мови, показав, що ці проблеми є дуже актуальними в усіх країнах світу. Але вивчення проблем англійської підготовки спеціалістів у ВНЗ підтверджує

той факт, що англомовна підготовка майбутніх економістів не відповідає сучасним вимогам.

Метою даної статті є визначення шляхів використання методів і прийомів

навчання іноземної мови студентів економічного профілю засобами мультимедіа.

Завданням статті є:

- 1) виявити шляхи підвищення ефективності навчання іноземної мови при використанні мультимедійних технологій;
- 2) визначити методи та прийоми використання мультимедіа для навчання іноземної мови.

Проаналізувавши методи та підходи вітчизняних і зарубіжних авторів до навчання іноземної мови, а саме О.І. Літікова, Н.Л. Драб, М.І. Смирнова, Н. І. Бичкової, Ю. К. Бабанського, Н. Б. Ішханян, можна виділити такі характерні особливості навчання іноземної мови: оволодіння іноземною мовою за короткий час за рахунок мобілізації ресурсів особистості та її прихованих резервів; іноземна мова не вивчається, а вживається через спілкування; заняття починаються зі спілкування, а не із засвоєння граматичних правил; навчання іншомовного спілкування проходить у формі рольової гри; ефективнішим є мультимедійний підхід, заснований на використанні декількох взаємодоповнюючих інформаційних технологій [1].

Також, мультимедійний підхід забезпечується за допомогою використання різноманітних засобів: друковані, аудіо- та відео матеріали, навчальні матеріали, що надходять з електронних джерел. Сучасні підходи до навчання іноземної мови такі як особистісно-орієнтований підхід, для якого характерні взаємини одного студента з викладачем чи одного студента з іншим (навчання “один до одного”); кооперативний та колаборативний методи, для яких характерна активна взаємодія між усіма учасниками навчального процесу; а також, традиційні методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем, коли студенти не

відіграють активної ролі у комунікації, одержують новий розвиток на базі сучасних інформаційних технологій. Розвиток цих підходів пов'язаний з проведенням навчальних колективних дискусій, рольових ігор та презентацій [2].

Сучасні інформаційні технології мають бути ефективним інструментом, який полегшить засвоєння знань, зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим, наочним, індивідуальним.

Розглядаючи питання щодо використання комп'ютера у навчанні іноземних мов, можна виділити такі позитивні моменти його впровадження: мотивує процес навчання; дає можливість викладачеві застосовувати індивідуальний підхід; сприяє розвитку самостійності студентів, спонукає користуватися інформацією, що безпосередньо стосується їх особистого чи професійного життя; підвищує інформованість щодо інших мов та культур; завдяки наявності різноманітних типів текстів підвищує мовні компетенції; забезпечує сучасний матеріал, що відповідає інтересам і потребам студентів; пропонує автентичний і актуальний матеріал.

З метою вивчення іноземних мов може використовуватись як вільне спілкування в Інтернеті, так і спеціально організоване спілкування в режимі електронної пошти, електронної конференції та дошки об'яв. Це створює унікальну автентичну ситуацію діалогічного мовлення.

Інтернет є дуже багатим джерелом потенційних навчальних ресурсів. Сьогодні розробляється методика вивчення іноземних мов з використанням ресурсів Інтернету. Існують прихильники ідеї вивчення іноземної мови лише за допомогою зазначеної мережі, без традиційної роботи з підручником. Проте більшість викладачів надають перевагу використанню

Інтернету паралельно з традиційними засобами навчання, інтегруючи його в навчальний процес [3].

Інший вид діяльності це проведення Інтернет-проектів, що базується на реальних професійних ситуаціях, сприяє розвитку комунікативних умінь та навичок студентів. Існує два види проектів: WWW-проекти і E-mail-проекти.

WWW-проекти розраховані на те, що студенти отримують завдання, для виконання якого їм необхідно знайти інформацію в Інтернеті і представити потім результати свого пошуку. Викладач повинен підготувати проведення проекту: сформувати групи, визначити тему та часові рамки проекту, знайти необхідні адреси тощо. Таким чином, відбувається активне впровадження проблемно-пошукового підходу, студенти вчаться працювати електронними джерелами на іноземній мові, аналізувати та реферувати відібраний матеріал.

Комунікацію електронною поштою краще за все проводити за допомогою E-mail-проектів в процесі вивчення ділового листування. Перевагою E-mail-проектів є те, що комунікація іноземною мовою відбувається з реальними партнерами. Студентам важливо, що ділові електронні листи створюються не для викладача з метою продемонструвати свої знання та отримати оцінку, а для реальних партнерів з метою передачі інформації чи обговорення актуальної проблеми. Це сприяє розширенню мовної компетенції студентів і підвищенню мотивації вивчення іноземної мови [3].

Наш досвід педагогічної діяльності в Одеського національного економічного університету (ОНЕУ) дає підстави стверджувати, що проблема навчання іноземної мови засобами мультимедійних технологій студентів економічного профілю має багато різних аспектів і може бути охарактеризованою як така, що не є достатньо вивченою. Їй притаманна наявність деяких протиріч. Перше протиріччя полягає між теоретичним і практичним відношенням до проблеми з боку всіх учасників навчального процесу; друге – між розумінням необхідності знання англійської мови та фактичним рівнем знань мови; третє – між розумінням необхідності

використання мультимедійних засобів і технологій у викладанні англійської мови з використанням Інтернет-ресурсів і відсутністю будь-яких змін як у плануванні навчального процесу, постановці нових завдань, уточненні мети кожного рівня навчання, так і в розробці системного підходу до використання мультимедійних засобів навчання, створенні нових, більш сучасних і ефективних технологій і методів навчання.

Спостереження викладачів у ВНЗ за навчальним процесом на заняттях з іноземної мови дає підстави стверджувати, що застосування методу з використанням мультимедійних технологій має такі переваги: забезпечує комунікативний підхід до вивчення іноземної мови; знайомить з культурою, традиціями країни мови, що вивчається; сприяє індивідуалізації навчання; допомагає здолати мовний бар'єр; передбачає найефективнішому засвоєнню навчального матеріалу; створює доброзичливу атмосферу на занятті.

Тому, впровадження сучасних та інноваційних підходів до викладання англійської мови студентам в економічному ВНЗ забезпечується використанням мультимедійних засобів навчання. Усі ці технічні засоби значно змінюють можливості викладача, роблять заняття більш насиченим і продуктивним. Так, мультимедійні проектори дають можливість матричної презентації матеріалу, яка відриває студента від друкованого тексту, від послідовного зчитування та заучування напам'ять. З'являється нова методика викладання – мультимедійна технологія.

Мультимедійні засоби навчання як різновид комп'ютерних технологій об'єднують у собі традиційну статичну візуальну інформацію (текст, графіку) і динамічну інформацію (мову, музику, відео, анімацію), обумовлюючи можливість одночасного впливу на зорові і слухові органи чуття тих, хто навчається.

Практика використання сучасних засобів навчання у ВНЗ (програмного забезпечення, або Software: мультимедійні підручники, диски, універсальні енциклопедії, презентації, відео-, аудіоматеріали, ресурси

Інтернету; обладнання, або Hardware: комп'ютер, аудіо-, відеоапаратура, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка) показує, що значно покращується якість викладання матеріалу і ефективність його засвоєння студентами економічного ВНЗ.

Тому, на нашу думку, впровадження мультимедійних технологій у навчальний процес вивчення іноземної мови економічних ВНЗ значно підвищує якість презентації навчального матеріалу та ефективність його засвоєння студентами, збагачує зміст дисципліни, підвищує мотивацію до вивчення англійської мови, створює умови для більш тісної співпраці між викладачами і студентами.

Аналіз практичного досвіду викладачів іноземної мови ОНЕУ показує, що використання мультимедійних технологій навчання органічно вписується в навчальний процес. Мультимедійні технології мають безперечні переваги над іншими навчальними технологіями.

Проведене опитування викладачів ОНЕУ виявило, що впровадження мультимедійних технологій навчання в навчальний процес неможливе: без розробки концепцій програми мультмедійного навчання англійської мови студентів ОНЕУ; підготовки педагогічних кадрів відповідного рівня; створення спеціального центру мультимедійних технологій; формування нових засобів навчання та інформаційних ресурсів кафедри іноземних мов; збільшення спеціально обладнаних аудиторій з мультимедійним проектором, комп'ютером, інтерактивною дошкою, тощо.

Отже, дослідження в галузі інноваційних технологій підтверджують, що перспективним напрямом роботи в системі сучасного навчання іноземних мов є інтегрований підхід, який поєднує комплекс мультимедійних технологій з високим дидактичним потенціалом, телекомунікаційну технологію, комп'ютерне навчання іноземних мов та сучасні методи навчання іноземних мов. Це повинен бути такий навчальний процес, який буде забезпечувати розвиток комунікативних, творчих і

професійних знань, потребу у самовдосконаленні, постійній самоосвіті студентів економічного ВНЗ.

Упровадження сучасних та інноваційних підходів до викладання англійської мови в економічному ВНЗ повинно відбуватися за відпрацьованою моделлю, що передбачає впровадження в навчальний процес нових мультимедійних матеріалів, створення навчальних програм, спеціальних навчальних аудиторій, і розробку власних мультимедійних ресурсів, що дасть можливість перейти від пасивного до активного способу реалізації освітньої діяльності.

Література:

1. Джонсон Д. Методы обучения. Обучение в сотрудничестве / Д. Джонсон, Р. Джонсон, Э. Джонсон-Холубек ; пер. с англ. З. С. Замчук. – СПб.: Экономическая школа, 2001. – 256 с.
2. Захарченко Н.В. Педагогічні умови використання ділових ігор у підготовці майбутніх економістів: дис.... канд.пед.наук: спец. 13.00.04 / Наталія Вікторівна Захарченко. – Вінниця, 2006. – 240с.
3. Хутірський А. В. Технологія евристичного навчання/ Хутірський А. В. // Нові технології. – 1998. - № 4 – С.15-19.
4. Цукерман Г. А. Інновації у світовій педагогіці / Цукерман Г. А.- Рига, «Експеримент», 1998. - 180с.
5. Щуркова Н. Е. Нові технології виховного процесу/ Щуркова Н. Е. - М., 1994. – 235с.